

ՀԱՆՐԱՊԵՏ

ԿԻՍՍՄՍԵԱՅ

Ե.Ջ.Գ.ԸՅԻՆ ԸՌՈՂ.Ջ.Ե.ԿԱՆ

ԵՒ ՌԻՍՈՒՄԱԿԱՆ

ՀՐԶԱՆ Գ. ԹԻՒ 9. 1863 ՄԱՅԻՍ 1

Ե.Ջ.Գ.

Անդրուի յարգոյ բաժանորդներէն, որ
եթէ այս երկու անգամ Հանգէսիս ցրուելու
մասին պակասութիւն մը անհետած է, անմե-
ղադիր ըլլան՝ դիտնալով թէ նոր ցրուիլին դեռ
անվարժ ըլլալէն յառաջ եկած է :

Անդրուի նաև որ բաժանորդ մը եթէ
անգափօխութիւն ընէ, միջոցաւ մը իմաց տայ
Հանգէսիս գրաստան, որպէս զի ըստ այնմ արձա-
նագրուի, և թերթերու կորուստէ ազատ մնանք :

Միանգամայն ներուի մեղ տըրտել, որ
ցրուիլն բաժանորդագինն ուղած տառն, մին-
չև ցարդ անձնական վրադմանց երեսէ յակա-
մայս իրենց բաժանորդագինը Հատուցանող
բաժանորդք բարեհաճին Հատուցանել :

Ե.Օ.Գ.ԵՅԻՆ

ՈՒՂԱԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ՌԵԾԱՐԳՈՅ ՄԱՆՈՒԷԼ ԷՅԵՆՏԻՈՅ Բ. ԻԹԻԻՃԵԱՆ

Ի ՓԵՐԻՕ

Հանդիսիս խմբագիր մեծարգոյ Մանուէլ Լ.Ֆէնտի Իւթիւճեան՝ (սամանեան բժշկական դըպրոցին տասնամեայ ընթացքը աւարտելէն, և սորթորական բարձր վկայականն ընդունել յաջողելէն յետոյ, փափաքելով իւր ստացած փափուկ արուեստն աւելի կատարելագործել, այս անգամ ապրիլ 18 ին ուղևորեցաւ ի Փարիզ՝ ժամանակ մ'ալ այն տեղի բժշկական երևելի համալսարանաց մէկուն մէջ անցընել :

Բաջայոյս եմք որ այս ժամանակեայ բացակայութիւնը իւր ապագային համար մեծամեծ բարեաց խանձարուր մը պիտի ըլլայ, և ի վերադարձին մարդասիրաբար պիտի ծառայէ թէ աղգիս և թէ մարդկութեան :

Եւ յ' մեկնեցաւ Իւթիւճեան, ժամանակէ մ'ետքը դալ խառնուելու համար մեր աղգային ականաւոր բժշկաց կարգն, որոնք ոչ տակաւ պարծանք են Եղգիս : — Իւթիւճեանի արդէն ի մասին բժշկականութեան ցուցած յարմարութիւնը աներկմիտ կրնէ զմեզ մեր ակնկալութեանց կատարմանը վըայ : Ուրեմն երթայ բարով ամեն յաջողութիւն ի օրտէ կբարեմաղթեմք իրեն, և այս առթիւ ամեն անոնց համար, որ օտար՝ բայց բարեբաստ աստղերու ներքե կերկասիրեն՝ ապագային մէջ աւելի օգտակար ըլլալու համար թէ իրենց, թէ Եղգիս և թէ մարդկութեան :

Դարոց Թ. Նազարեան

է-

Եկեղեցի-

Կարելի է ոմանք՝ այս երրորդ անգամ Հանդիսիս մեծ այս վերնագիրը տեսնելով՝ ըսեն թէ «ի՛նչ յաճախ կգրեն այս դպրոցին վրայ . արդեօք կաշմոք կտրուի, կամ՝ ընկեր են» և այլն : — Ոչ. թող հաւատան որ մեր յաճախ գրելուն պատճառն ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ՝ դպրոցի և մանաւանդ աղջկանց դրոյրոցի կարեւորութեան համար մեր ունեցած ջերմ ըզդացումն է, զոր կգլխան նաեւ ամեն ազգայինք : — Գրէթէ՝ ամեն օր ամեն տեղ այս գեղեցիկ սեռին դաստիարակութեան կարեւորութեան, և մեր ազգին մէջ դժբաղդաբար անոր պակասութեան վրայ կհօսուի մէջերնիս . բայց՝ եթէ ներուի ըսել, արդիւնք խիստ քիչ տեսնուած է, մինչդեռ պարտիմք արական սեռէն աւելի իգական սեռին դաստիարակութեան վրայ դարձնել ամեն ուշագրութիւննիս, որուն սերտ անընդուն ռնտի արականինը :

Նշուշտ այս կարեւորութիւնը գիտնալով և արդիւնաւորել ուզելով է որ մեծարգոյ Թորոս աղա Նազարեան հաստատած է Եկեղեցւոյի դրսի աղջկանց դպրոցն, աչք առնելով ամեն դժուարութիւն, որ անբաժ են այսպիսի ձեռնարկութիւններէ՝ (մեծ ցաւով կըսեմք) մանաւանդ մեր մէջ, ուր օտար և անծանօթ բաներ են ձեռնառուութիւն և քաջալերութիւն, առանց որոց ոչինչ ձեռնարկութիւն կրնայ յաջողիլ, և ոչինչ յոյս ու նպատակ պատկիլ :

Մ. յայտն կըլլայ Նազարեան դպրոցի Հիմնա-

դրին ալ, ուր ամեն տեսակ ապահովութիւն երաշխաւորող կարգադրութիւնք ամբողջ կ'ստնուին, որոց ականատես կրնայ ըլլալ փափաքողն : — Վարանի այսօր Հիմնադիրն իւր ձեռնարկութեան յաջողութեան, և կցաւի Ղզգիս այս անտարբեր վիճակին վրայ, որուն հետ մեք ևս որով պարտաւորեալ եմք (յուսալով թէ կներուի) սա հետեւեալ քանի մը խօսքն բարեկամաբար ուղղել առ Եփեսացի փուցի աղգայինս մեր :

Յարգոյ Եփեսացիք

Ձեր թաղին մէջ մինչև ցարդ աղջկանց դպրոց մը չըլլալն նկատելով Խորոպ Ղա Վազարեան, խորհրդով այդ տեղ հիմնեց իւր դպրոցն, փափաքելով անշուշտ որ այսպէս մանաւանդ ձեր աղջկանց դաստիարակութեանը ծառայութիւն մ'ընած ըլլայ : մինչև ցարդ անշուշտ տեսաք պէտք ըլլալիք ամեն ապահովութիւններն. ամեն փափուկ կէտեր լաւ նկատուած ու անօրինուած են. բայց դուք անտարբեր մնացիք, մինչդեռ ուրիշ թաղերէ ուսումնասէր ծնողք առանց տեղւոյն հեռաւորութեան նայելու փութացին իրենց աղջկունքն հոն իրենց համոզուելով անոր բարիք ընթացիք երեսէն ըլլալիք օգտից : — Սիւրբ Վազարեան դպրոցն ստորին և գծով կը համարիք ձեր թաղին մէջ դանդաղ, քանի մը անգիտ կանանց ողորմելի ծաղկոցներէն, ուր շատերնուդ աղջիկներն կերթեւեկեն, և դուք շաբաթականներ կը հատուցանէք : — Երբեք այս ծաղկոցներն ձեր աղջիկներուն ինչ կսովորեցնեն, հարցուցած ունիք անդամ մը. ատոնցմէ որոնք մէջ աղգային լեզու, աղգային կրօնագիտութիւն, բարոյական, ևայլն, կայ. աղէկ գիտեմք որ այդ ծաղկոցներուն մէջ ձեր աղ-

ջիկներն երբէք կրթութեւն , ուսմանք սովորելու տր-
րամադրութեան մէջ չեն : այլ միայն առտուն կեր-
թան , իրիկունը և կուգան , և դուք ընդունայն տե-
ղը շաբաթականներ կըրկէք : — Գէշ է այս ընթաց-
քըն . պէտք է փոխել : — Ահա՛ ձեզի աղջկանց օ-
րինաւոր դպրոց մը , եթէ կուզէք ձեր աղջկանց լաւ
և երջանիկ ապագայ մը պատրաստել , եթէ կուզէք
աղգային արդի վսեմ զգացման համեմատ գործել ,
անյապաղ փութացէք հոն զըկել ձեր աղջկունքն .
հոն ամեն միջոց ի պատրաստի է անոնց բարւոք կրթ-
ութեան համար . հոն ձեր աղջիկներն կսովորին ի-
րենց մայրիկի լեզուն , կրօնքը և բարոյականութիւն ,
նաև համեստ վարք ու բարք , որ աղջկանց անկորնչելի
և միակ օժիտն է :

Տէր-...-ի

Շնորհակալ եմք մեր Գերապատիւ Առաջնոր-
դին , որ աղգասիրաբար ամեն ջանք ու խնամք կընէ
իւր վիճակին ըստ ամենայնի անդորրութեանը և յա-
ռաջադիմութեան համար : — Սեփ հոգ ունի վար-
ժարանաց վնայ , և իւր բոլոր ուշադրութիւնը գրա-
ւած է մանկուոյն ուսումնական զարգացումն : Այս
քաջարթուն հովուութիւնը պարտաւորած է զամենքը
թէ մեծ թէ պզտիկ մաղթել միշտ՝ Արիւն սրբու-
թեան համար երկար և երջանիկ օրեր :

Ամեն է

Բաւ-

Նորընտիր առաջնորդ Արժանապատիւ Տ. Սար-
գիս վարդապետի ժամանելէն ի վեր՝ խաղաղու-
թիւն և հանգիստ կ'լայելէ ժողովուրդն : Աղա-

տելով նախորդին վնասաշուք հովանաւորութենէն՝ մտաւ նորին քաղցր և հայրական խնամոց ներքեւ։ Արժարանն սկսաւ իրապէս յառաջադիմել, և տղաք հիմա սորվել սկսան իրենց պէտք եղածներն։ — Դողովուրդն գոհ և ուրախ՝ ջերմեանդ բարեմաղթութիւններ կընէ ազգային Աեդոնական վարչութեան մեծապատիւ Մնդամոց Թանկագին կենաց երջանիկ երկարութեան համար։

Նոյնիւ

Լ. զգասէր Խմբագիր

Ասպուրական Լրծուոյ ստորագրեալ գործակալը կիսնորէ բոլոր այն Լ. զգասէր բաժանորդներէն որոնք մինչև ցարդ իրենց բաժանորդակիցները չեն հատուցեր, որպէս զի բարեհաճին իրենց փոքր պարտքը վճարելու մեր ցրուիչին, երբ որ մեր ստորագրութեամբ անդորրագրերնին իրենց ներկայացընէ։

Եսով կրկին ծառայութիւն մը ըրած կըլլան թէ վասպուրական տպարանին և թէ անոր հայրենանուէր Խմբագրին. նախ որ իրենց օժանդակութեամբ Լրծուոյ տկար թռիչները կը զօրացընեն և անոր յաղքատութենէն ստիպեալ կաղ ՚ի կաղ յետս մնալուն առաջին առնելով յարատե շարունակութեան պատճառ կըլլան. և երկրորդ՝ անոր հայրենասէր Խմբագրին ձեռնատու ըլլալով չեն թողուր որ Լ. զգին սիրելի Խրիմեանը կապարի պէս ծանր պարտուց վաշխատութեան տակ ճնշուի... Ուրեմն կ'աղաչուին Ասպուրական Լրծուոյ բոլոր մեծարգոյ բաժանորդները, որ ազգասիրաբար բարեհաճին իրենց ձեռնտուութեամբը սրբել ՚ի մայր և ա-

յաստան գաղթեալ անդրանիկ մաւրոյն աղի ար-
ցունքները , որ այսօր ձեռն ի ծնօտի կողքայ
'ի չգոյէ թուղթի , մեղանի և այլ կարեւոր պիտոյից ,
և իր երկամենայ շաբաթանալուն վրայ : Եթէ մե-
ծարդոյ բաժանորդներն այսուհետեւ ալ դարձեալ
անտարբեր մնան և կարեկցաբար իրենց նպաստա-
մատոյց ձեռքը չկարկառեն , ցաւօք սրտի կրսներ ,
որ Աստուծոյ Երկրի առկայծեալ լոյսը մարե-
լով , Տօսպեցոց հորիզոնին վրայ տգիտութեան
աղմուկը դարձեալ պիտի տիրէ 'ի տրամութիւն
համայն ազգիս : Ուստի կանխաւ մեր խօրին շնորհա-
կալութիւնը կը յայտնենք այն ազգասէր բաժա-
նորդաց՝ որք մեր այս սրտաճմլիկ աղերսին կը լսեն.
և կը յուսանք՝ որ զանցառութեամբ մեր ձայնը ան-
լսելի ընողներ չգտնուելով , իրաւունք չեն տար
մեզ կրկին գանգատանաց : Մեծարդոյ Խմբագիր ,
այս համառօտ ազդարար գրութեանս ձեր Կիլիկիա
օգտակար հանդիսին մէջ ասնիջականութեան անկիւն մը
շնորհելու բարեհաճեցէք : Մնամ անձնանուէր պաշ-
տօնեայ սիրելի Ազգիս և ձեզ բարեացակամ 'ի սրտէ :

1863 ՆՊԻՒԼ 15

Կ . Պ . Ղալաթիա

ՂԵՌՄՆԻ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

Փիրդալէմեան Տօսպեցի :

Կյուսամբ որ արժանապատիւ Ղառնդ Արդապետի
այս ազդու ազդարարութիւնը Երծիւ վասպուրական
պատուական Հանդիսին յարգոյ բաժանորդաց լսելի
ըլլալով՝ կիւլութեան անյապաղ կատարել իրենց պար-
տաւորութիւնը , որ անհրաժեշտ է թէ Հանդիսին
պատուականութեանը , և թէ Հայրենասէր Խմբա-
գրին պատուարժանութեանը նկատմամբ : — Եթէ

Խորիմեանէ ալ զլանանք մեր ձեռնառութիւնը , ալ ինչ ազգասիրութիւն կ'մնայ մեր քով , և ս'լ այսուհետեւ կ'ձեռնարկէ ազգագուշակ գործի մը : — Մեծ և մեծ անզգայութիւն է վհատեցնել այսպէս մեր անզուգական Խորիմեանը :

Վճռաւորութիւն լինելու մասին

« Մէկ քանի օր առաջ գօնասօլիտէի ալիւլըէճիներէն և ազգաւ յոյն Մ. Մ. անուն մէկուն՝ սատեսակ թուղթ մը գրելով ինչ որ լինէր , և այս թղթոյն քով ժամացոյցն ու երկու ոսկի գրասեղանին վրայ ձգելով մինչև այսօր անյայտ եղած ըլլալն լսուած է : — Եյս գործողութեան պատճառ՝ երեք հազար լիրայի չափ մնաս մ' է կրսեն , որ թէ իւր և թէ՛ ընտանեացը բոլոր ստացուածքն է՝ եղեր : »

Եւսեք չայեր : — Եյս դէպքը Մեծահայր մէջ կարգացինք , և քստմնեցանք . ուրիշ շատեր ալ լսած ենք և կ'լսենք , քանի որ այս խաղամոլութիւնը սկսաւ ճարակել Պօլսոյ մէջ :

Վճռաւորութիւն ալիւլըէճիութիւնը իրատ շատ անգամ կ'ընտադատէ զմարդիկ ապսպրել զիրենք փնտրուողին՝ որ անդիմաշխարհ գտնէ : — Եյս չարաշուք խաղէն շատ անգամ յառաջ եկած են ծովամոյն կորուստ , անձնասպանութիւն և յաշխարհէ աշխարհ եղկելի փախստականութիւն , որոնց ամենն ալ քարուակած մեղք են :

Մեծապէս կցաւիմք որ մեր ազգայնոցմէ ալ կը գտնուին այս խաղին դժոխային սեղանին շուրջն , ուսկից իբրեւ հրաբուլիս լեռնէ մը մեծամեծ փրփուրով կ'իջնէ խանձողներ կ'ստեղծուին : — Եւսեք կ'ընեն ազգայնք եթէ հեռի կենան այս խաղէն , որուն հե-

տամուտ են շատերն շատ շահելու երեւակայութեամբ : Պէտք է գիտնալ որ սակաւապիտուութիւնը ժողովըրդեան մը հարստութեան ու երջանկութեան պատճառ է , ասկից՝ սակաւապիտուութենէ զուրկ եղող , և վայրկենական փոփոխութեան ենթակայ եղող գործերու հոսէ վակատող ժողովուրդ մը աղքատ , թշուառ և միշտ ի վտանգի է :

Ա՛յ երջապէս՝ գոնաօլտէի ալիվրէճիութենէ դալիք հարստութիւնը թող մենէ հեռի՝ օլայ

ՀՈՂԱՅՈՒՆԻՆ

Հրահանգ :

Իսթիլի հշտութեան :

(Սամանեան տէրութեան երկիրներուն մէջ բամպակի մշակութիւնը տարածելու և զարգացընելու նըպատակաւ Բուստրական դործոց պաշտօնատան կողմէն յատուկ հրահանգ մը պատրաստուեցաւ , և 14000 օրինակ տպուելով տէրութեան ալ և ալ գաւառները շրջուեցաւ : Այդեալ հրահանգը մեր գաւառաւնակ հողագործ ազգայնոց համար ալ մեծ կարեւորութիւն ունենալով , արժան համարեցանք մեր լեզուին ալ վերածելով լրագրոյս մէջ հրատարակել :

ՄԱՍՆ Ա .

Թիէ Լ. Բերիլայէ բամպակի հոշորը Ե՞նչ արեւելիքի իւր իւր , ցանկէ :

Հասարակ բամպակը որ երկրի մէջ որ առաջ կուգայ՝ ամերիկայի հունտն ալ հոն կրնայ յառաջ գալ . բայց թէ որ ծովեզերեայ տեղեր ցանդի , բամպակի թեւերը թէ՛ աւելի երկայն և թէ՛ բարակ և ուժով կրլան :

Ընդհանրապէս ամեն տեսակ բամպակ պէտք է որ ամառը երկար եղած տեղեր ցանուին . և թէպէտ ամառը երկար չեղող տեղեր ալ կրնան յառաջ գալ, բայց եղած ծախքը արդիւնքին չպատասխանէր, ուրովհետեւ օգին անբարեխառնութենէն ազատ մնալով որչափ որ խողակ տայ, մեծ մասը կանանչ մնալով չեն կրնար բացուիլ. կամ աշնան պատահած ցուրտերէն այրելով կը փձանան :

Պէտք է գիտնալ միանգամայն որ բամպակի հունտն յառաջ եկած երկրին ու ցանուելիք երկրին օդը որչափ կարելի է իրարու նման պէտք է ըլլան :

ՄԱՍՆ Բ .

Լճերէկայի հոռիքին ո՞ր տեսիլը և ի՞նչ կերպ պարբաստուած հողի մէջ պէտք է ցանել :

Բամպակի տունկերուն արմատները որչափ շատ ըլլան և որչափ խոր արմատ ձգեն, այնչափ բերքը լաւ և առատ կըլլայ . ասոր համար պէտք է որ բամպակ ցանուելու հողերը արորուած, քանի մը անգամ հերկուած և վերջապէս լաւ պատրաստուած ըլլան : Բամպակը որչափ այսպէս լաւ պատրաստուած երկիր մը ցանուի, այնչափ աւելի արդիւնաբեր կըլլայ . սակայն պէտք է որ երկիրը ձմեռուընէ պատրաստուած ըլլայ : Եւազուտ երկիրներու մէջ ալ բամպակը խորարմատ ձգելուն համար թէ որ տունկերը վատուած չըլլան բերքը առատ կըլլայ :

Բամպակի տունկը աղը շատ կուզէ . մանաւանդ հողի վրայ դիւրաւ հալելիք ամեն տեսակ աղով շաղուած հողը շատ կը սիրէ :

ՄԱՍՆ Գ .

Լճերէկայի հոռիքը ի՞նչ կերպով ցանելու է :

Լճերէկայի բամպակի հունտը առաջ եկած օրէն

մինչև ցանուելու օրը քանի մը տարի առանց աւրուելու կրնայ գործածուիլ . միայն թէ վրան ծածկող աղուամաղովը (թիւյ) պէտք է պահել, և խոնաւ տեղ ալ չձգել :

Ցանուելու հունտին ամենէն ընտիրը խիստ թարմ և հասուն վիճակի մէջ քաղուած և ծանր հունտն է : ՏՀաս քաղուած կամ թեթեւ կշռող հունտը փորձով քննուած է որ առաջ չգար :

Ընդհանրապէս հունտին վրայ փակած տեսակ մը աղուամաղը (թիւյ) դիւրութեամբ ցանելու արգելք ըլլալուն համար, ցանելէն առաջ քիչ մը բարակ աւազով կամ մոխրով շփելէն ետեւ ցանելու է :

Ըստ տեղ գարնան սկիզբները պատահած եղեամին (գրաղը) յաճախութեամբ պատճառաւ մտանդ տեսնուելուն համար ըստ տեղւոյն մարտի տասն և հինգէն մինչև ապրիլի վերջը կրնայ ցանուիլ :

Հունտը ցանուելէն ետքն անձրեւը շատ օգտակար ըլլալուն համար, ջանալու է որ անձրեւ չեկած ցանուի :

Տեղ կայ որ բամպակի հունտը ժամ առաջ ծրելու համար՝ լոկ կամ մոխրախառն ջուրի մէջ երեսուն ժամ պահելէ ետքը կ'ցանեն . սակայն այս տեսակ պատրաստուած հունտը շատ անգամ վնասուելուն համար՝ ըստ մեծի մասին առանց թրջելու կ'ցանեն :

Բամպակի հունտերը որչափ իրարմէ հեռու ցանուին, տունկերն այնչափ զօրաւոր և արդիւնաբեր կըլլան, և մէջերնին բուսած խոտերը ժողուել նետելու կամ փորելու, նա մանաւանդ կենդանիի միջոցաւ երկիրը հերկելու գործիքին գործածութեանը մեծ դիւրութիւն կըլլայ :

Ըստ գործիքը քաշելու համար ձի մը և գործածուելու համար մէկ անձ մը բաւական է, և մէկ օրը

քսան դործաւորի դործ կրնայ տեսնել։ Աւստի երկիրը խորունկ հերկելէն և լաւ մը պատրաստելէն ետեւ, իրարմէ երկու կամ երեք ոտնաչափ հեռու գիծեր քաշելով՝ վրանին մէկ երկու ոտնաչափ հեռաւորութեամբ երեք չորս հատ հունտ ցանելու է։ Եւ թէ որ հողը խոնաւ է պէտք չէ խորունկ ցանել։ Իսկ թէ որ ընդհակառակն չոր է, խորունկ ցանելու է։

Բամպակի հունտը ցանելէն ետքը պէտք է որ տափնեւում վրան դոցուի, և թէ որ հողը չոր է՝ որ տափնաբարը ծանր քլայ, ապա թէ ոչ թեթեւ։

ՄԱՍՆ Դ .

Արեւիկայի հունդին ծելէն ետեւ պէտք է լայն դարձանին վրայ։

Հունտերը դուրս ցցուելէն և ծելէն ետեւ, բուրդախորը բուսած խոտերը հետցհետէ քաղելու և հողը փորելով տունկերուն բերանները լեցնելու է որ թէ հովին դէմ դիմանան և թէ երաշտութենէն պաշտպանուին։ Թէ որ տունկերը գոնէ երեք չորս տերեւ ունենան, թէ որ ամեն մէկ ափսի մէջ ցանուած երեք չորս հունտերուն ամենն ալ բուսեր են, միայն մէկ երկուքը թողլով մնացորդը ղգուշութեամբ հանելու և բաց մնացած կամ հունտերը չբուսած ափսներուն մէջ անկելու է։ Եւ թէ չոր հողի և տաք երկիրներու մէջ ցանուած բամպակի տունկերը ջրուին, շատ օգուտ կրնան ունենալ, սակայն թէ որ չափէն աւելի ջրուին, տունկերն ուշ ծաղիկ կրանան և հետեաբար խողակներն ալ աշնան անձրևոտ օդերուն ժամանակը կապելով՝ կանաչ կմնան, կամ մեծ մասը չեն բացուիր։ ասկէջ զատ՝ շատ ջրուած տունկերը մեծ ճիւղեր ունենալով՝ քիչ խողակ կուտան։

Բամպակի տունները թէ որ կէս կանգունի մօտ բարձրանան , մեծկակ ճիւղերուն գլուխները երկու մատով ճեղքելու է , և ժամանակ ժամանակ արտերն աչքէ անցունելով՝ նորէն քշող մանր բողբոջները բրցունելու է , մինչև որ տուններն ուժերնին պտուղի այսինքն խոզակի տան . որպէս զի աւելի բամպակ արտադրեն :

Տուններն խոզակ տալէն ետև . վրանին գլուխում նոր բողբոջները խալողի որթին բողբոջներուն պէս բրցունելու է :

ՄԱՍՆ Ե .

Բամպակը խալվելու կերպը ,

Բամպակը չէ թէ անձրևոտ օդերու , այլ ընդհանրապէս տաք և չոր օդերու ժամանակ պէտք է հաւաքել :

Բամպակի խոզակներն ամենը մէկէն չբացուելուն համար , արդէն րացուածներուն մէջի բամպակը մատներու ծայրով խոզակներուն մէջէն հանելու է , առանց խոզակներն ալ հետ բրցունելու . վասն զի խոզակները մէկտեղ ժողվուած բամպակը կաղտոտի և միանգամայն փոճոկներով լեցուն կըլլայ , որ վերջէն մաքրելու մեծ նեղութիւն կուտայ , և ասանկ գէշ քաղուած բամպակը որչափ ընտիր տեսակէ ըլլայ , յարգը կկորսնցնէ և հասարակ բամպակի պէս կը ծախուի :

Բամպակն այս կերպով պարկերու կամ մեծ կուղիներու մէջ ժողվելէ ետև , չորցնելու համար հովասուն և չոր տեղ մը կամ տախտակամածի մը վրայ տարածելու է . սակայն մկներէ և ուրիշ փնասակար կենդանիներէ պահպանել պէտք է :

Բամպակն հունտէն զատելու համար գործածուելիք մեքենաներուն և անոնց գործածութեան

կերպին վրայ ալ ուրիշ յատուկ հրահանգ մը պիտի հրատարակուի :

Եյս հրահանգը որչափ որ Լ. մերիկայի բամպակի հոճատին մշակութեանը համար ջինուած է, հասարակ բամպակի հոճատին մշակութեանը համար ալ կրնայ գործածուիլ :

Մ...

Թ Ե Տ Ե Բ Ե Կ Ե Ն

(Պատկերէ կէտիսի և կներկայացնէ Կոնիէ պանդուխտը :)

Տ Ե Ս Ե Բ Ե Ն Ե

Յ. Ե. Պ. Մ. Ս. Ս. Ս.

Յ. Կեցցես պետրոս, շատ աղէկ մտածեցիր սա խելքը. և կյուսամ թէ վերջապէս պիտի յաջողի այս մեր վարպետութիւնը :

Պ. Լ. պահով եղեր. բայց թէ որ մինչև վերջը ինքզինքնիս չայտնենք. օրիորդք, ինծի նայեցէք. այսպէս ըսէք ձեր հօրը եթէ հոս դալերնուդ պատճառը հարցնէ ձեզի. իբր թէ ձեր հօրը մեկնած ատենը իրեք վայրենի աւաղակներ եկան զձեզ բռնի յափշտակեցին երբոր մշակները հեռուն կաշխատէին. ճամբան գացած ատեննիդ զինուորները զձեզ տեսնելով որ ողբով ու հառաչանքներով անոնց կհետեւէիք, սկսան վիճել անոնց հետ ու խռովել. և դուք ան ատեն առիթ գտնելով չձանցցուելու համար փոխեցիք հաղուստնիդ ու այս պանդուխտը փախաք :

Ս. Ե. Շատ աղէկ :

Մ. Բայց թէ որ հարցնէ այս դրանը վրայի գրուածին համար՝ ինչ ըսենք :

Պ. Եյն ժամանակը կրնաք ըսել որ՝ իբր թէ

վախնալով մենէ որ կճանչնանք զձեզ ու գիւղիս մէջ
լուր կհանենք այս գիրը գրեցիք որ մարդ համարձա-
կի ներս մտնել մինչև որ ձեր հայրը խմանայ ու գայ :

Մ . Ս կրջնապէս պարոններ , ձեր վարպե-
տութեամբը հայրս մէկ քանի ոսկի պիտի վառնէ , և
մենք ալ իր կծծիութենէն պիտի աղատինք :

Յ . Նշնապէս և մենք . որսի գացած ատեննիս
հազիւ թէ մէկ ֆրանք մը կուտայ մեզի ծախք ընե-
լու . ան ալ չորս անգամ հայհոյելով , տասնանգամ
ալ սաստելով . մտածեցինք որ ասկէ ուրիշ հնարք
մը չպիտի կրնանք ընել մեր բաղձանքը առաջ տա-
նելու :

Ս . Եւ այս մեր բռնած կերպը աղէկ խրատ մը
պիտի ըլլայ իրենց կծծիութեանը :

Պ . Որչափ ուրախ եմ սիրուն օրհորդք . որ ա-
մէն բան լաւ կարգադրեր եմ . մանաւանդ իմ եր-
կու բարեկամներս գտնելու , որոնք փիլիսոփայ պի-
տի ձեռնան , և մեր հօրը աչուքները պիտի վախճնեն :

Յ . Բայց հիմա ինծի նայեցէք , դուք գացէք
ձեր սենեակը մտէք . և մինչև այն կեղծ փիլիսո-
փայ ըլլողները ձեզի չհրամայեն , դուրս մի՛ ելէք ,
մենք ալ քիչ մը սուտ քուն ըլլանք այս տեղ , որ
հայրերնիս եկած ատեն աս եղածներուն անտեղեակ
համարուինք :

Ս . Եթէ հայրս հետ եկած ըլլայ աղէկ գի-
տեմ որ պիտի յաջողի :

Պ . Ես իմ հօրս բնութիւնը գիտեմ . անշուշտ
անիկայ անոր պատմած է հիմայ այսօրուան եղածը ,
և այն մէկ ոսկին :

Մ . Եհա՛ մենք կերթանք (օրհորդ + Կեմիւն) :

(Յ. Լ. Պետ. Եղանին Կոնստ. Կոնստ.)

ՏԵՍԵՐԵՆ Զ.

Յով. Պետ. Կոմիկ. Եմբ. Վերջին ձիավար մը

Կ. (Երբ մտնելով) Ես ի՞նչ է, երկու տղաքս
ալ կը քնանան :

Եմբ. Ո՞ր սենեակն են ըսէ՛ բարեկամ, երթամ
գտնեմ զիրենք :

Կ. Յովհաննէս, պետրոս, ի՞նչ կը քնանաք :

(Յ. Լ. Պետ. Եղանին Կոնստ.)

Յ. Ինչո՞ւ ուշացար հայր :

Կ. Ի՞նչ անպիտան, պանդոկին մէջ ասանկ կը
քնանան, թէ որ օտար մէկը դար ու ամեն բան տա-
ներ, ո՞վ պիտի արգիլէր զանի :

Պ. Եյնչափ մինակ կեցանք որ քունեցնիս տա-
րեր է հայր :

Կ. Ի՞նչ է որ եկող գացող չեղաւ. բան մը
չկրցաք ծախել :

Յ. Եմենակն :

Եմբ. Ի՞նչ որ սենեակն են ըսէ. կողաչեմ :

Կ. (Բարկոյնով) Ղու ալ աստուածդ կընի-
րես, ամեն մարդուն ցաւը իրեն բաւական է. տես
քեզի գալէս ի վեր է բան մ'ալ չեն ծախեր. աս
աստուածները երբ պիտի բացուին չիտեմ. առաջ
բազմութիւնը անանկ կենար պանդոկին մէջ՝ որ ես
ու երկու տղաքս հազիւ թէ կը աւելնէր իրենց ծառա-
յելու. հիմա ամեն մարդ ստակին յարգը ծանցաւ
ու կերակուր ուտելուն տեղ պանիր հացով փորել-
նին կկտացնեն, և փոխանակ գինի, գարեջուր խը-
մելու՝ հորի ջրով գոհ կըլլան, դու ի՞նչ կ'ծախես.
հա, հա, հա...

Եմբ . Ինծի նայէ սա 150 ֆրանքը կուտան :

Կ . Հա՛ , սանկ ըսէ դու ֆրանքները առնելու եկար և ո՛չ թէ զաւակներդ փնտռելու :

Եմբ . Շուտ ըրէ՛ :

Կ . Հարկւր քառասունը ինը ֆրանք կուգես . մէկը վճարեր եմ :

Եմբ . Եյո՛ , այո՛ անանկ է . տուր նայիմ :

Կ . Բայց զաւակներդ չես փնտռեր , որոնց համար եկար հոս :

Եմբ . Օւաւակներս ալ ստակով կնայուին . շուտ ըրէ նայիմ :

Կ . Ձին այնչափ վազցնել տուիր որ սրունքներս բոլորովին կցաւին . քալելու ճար չունիմ . ո՞վ պիտի երթայ մինչև սնտուկիս քով . բայց թէ որ ինը ֆրանքն ալ զեղչես , գուցէ հաճիմ բերելու . որովհետեւ կըրիկ ըլլալուն շուտ կհամրուին :—

Եմբ . Եյնքան պիտի գլորցնես որ վերջապէս կարծեմ բոլորն ալ պիտի կորսնցնենք .

Կ . Գու գիտես . (Յեւթար ճը ներս կհանէ քուկոնիւմը) :

Եմբ . Ես ո՞վ է :

Ձիավարը : (Քուկոնիւմը) . Չճանչցա՞ր պարոն , ձիու վրայ նստած ատենդ ինծի հետ բարեկամ էիր . դեռ սպասեմ պանդոկին դուռը կէս ֆրանքի համար :

Եմբ . Ինծի ի՞նչ կըսես , աս պիտի տայ քու վարձքդ :

Կ . Ընդհակառակը չճանչնար . դու չբռնեցիր , դուն տուր ստակը :

Ձիավարը . Եմթ է պարոններ , մանաւանդ որ ծերունի էք . երկուքներնուդ քովը կէս ֆրանք չը՞ դառնուիր հիմայ , զեղխութիւն ընողը անգամ մ'ալ իր գրպանին պէտք է հարցնէ ու անոր վստահի ,

դուք որո՞ւ վստահեցաք ու ձիերս վարձեցիք :

Լ.մբ. : Ես ասոր վստահեցայ . (հփփու ցոցնելով) :

Կ . Ես ալ աս պարոնին . (աճախած ցոցնելով) :

Ձիավարը . Վժբադդաբար երկուքնիդ ալ կէս ֆրանքի մարդիկներ չէք . աղէկ որ մինչև այդ հասակնիդ անօթութենէ չէք մեռեր :

Լ.մբ. Կոմիկ , տո՛ւր սա կէս ֆրանքը :

Կ . Ինչո՞ւ պիտի տամ , դու քու կորսուած զաւակներդ գտնելու համար հոս եկար , ինծի ի՞նչ , որ քու շահուդ համար ես տամ ձիուն վարձը .

Ձիավարը . (ծիծաղելով) Հա՛ , հա՛ , հա՛ . որչա՛փ անօթի մնացեր են արդեօք խելձ զաւակներդ , որ վերջապէս յանդգներ են իրենց հօրը գրկէն փախել . հա՛ , հա՛ , հա՛ , քու այդ կծծիութիւնովդ գլխուդ ո՛ր գիտէ դեռ ի՞նչ փորձանքներ պիտի դան . ախո՞ս քեզի :

Կ . Կէս ֆրանքի համար տես ի՞նչ նախատուկան խօսքեր է որ կրընես . դեռ հիմայ էր քեզի մէկ ֆրանք մը տուի , ի՞նչ ըրիր :

Լ.մբ. Կլորիկ ըլլալուն գրպանէս ինկեր է :

Կ . Ե՛րբան որ վերջապէս սա մարդուն բարկութեան չափը պիտի անցընես . որ կէս ֆրանքի տեղ գլխարկդ պիտի առնէ ու երթայ :

Լ.մբ. Ինչո՞ւ այդպէս կիտսիս , անիկայ քաղաքավար մարդ է , անանկ բան չընէր , իրեն երեսէն յայտնի է ինչ ազնիւ բնութեան :

Ձիավարը . Ե՛րբ խօսքերով զիս չես կրնար որսալ , ծերունի . ես քաղաքավար մարդուն հետ քաղաքավար եմ և անկրթութիւն ընողին հետ՝ անկիրթ , (աճախած փոքրէնալով) քաղաքավարութեամբ սա գլխարկդ չտան նայիմ :

Լ.մբ. (հփփու) Տեսա՞ր հիմայ կերած ապուրդ ,

կոմիկ : (Յեւէրէն) Չես խաբիր պարոն , որ հօրդ տեղ մարդուն գլխարկը առնել կուզես : աս պարունը ինէ հարուստ է , անոր գնա : (Կոմիկը ցոցնելով)

Ձիավարը . հա՛ , ըսել է որ դու ալ ինծի կէս ֆրանք տալու չափ հարուստ ես . տո՛ւր նայիմ , տո՛ւր :

Կ . (աֆախոֆն) Ի՛յ , ալ տալու է , ճար չկայ :

Եւմբ . Ո՛հ թշուառութեանս . զաւակներս կորսուեցան , ծախքերս չատցան . (Խորոսիկ կհառաւ) ոհ . ոհ . — . վա՛յ ինծի :

Ձիավարը . Օ՛ . ես ձանձրացայ :

Կ . (Բիւստի) Եստուած լսէ ձայնդ :

Ձիավարը (Կոմիկն) գոնէ դուն տուր սա կէս ֆրանքը :

Կ . Ես ստակ մ' ալ չունիմ . ֆրանք մը կար ան ալ ասոր տուի .

Ձիավարը . տէր Եստուած , երկուքնին ալ իրարմէ կծծի . .

Եւմբ . (Յեւէրէն) սո՛ւտ է պարոն , ասիկայ քովը միայլուն ոսկի մը ունի :

Կ . (Եր եր Կալուելով) Չըլլայ որ հաւատաս . .

Յ . Պարոն ամբակո՛ւմ , տուր աս կէս ֆրանքը , մի' սպասեցներ հոս աս խեղճը :

Եւմբ . Թո՛ղ հայրդ տայ . . .

Յ . Ձիավարը զքեզ կճաննայ , և ո՛չ թէ հայրս :

Ձիավարը . Ես հասկցայ . (աֆախոֆն) սա գըլխարկդ չտա՛ն նայիմ :

Եւմբ . Կայնէ , կաղաչեմ . (Կոմիկն) գոնէ կէս ուակէս տանք պարոն կոմիկ :

Կ . Ես չեմ խառնուիր :

Եւմբ . (Բիւստին ֆրանս մը հանելով) ոհ . կըդողան ծնկուրներս . սիրտս սաստիկ կնետէ . աչուրներս

կմթննան . մէկ ֆրանքս կերթայ : (Ձեռքին) ան
պարոն , ան տուր մնացածը . ու մ' երևար աչքիս . .
(ուխտայ մէկ ֆրանքս կուտայ) .

Ձիավարը . Պարոններ , իմ այսքան աշխատու-
թիւնս ոչ թէ . կէս՝ այլ 2 ֆրանք կարժէ . ուստի
ձեր ընած ագահութեանը փոխարէն կվայլէ որ աս
մէկ ֆրանքը առնեմ ու երթամ . բայց ձեր սիրտը
անելի ցաւցնելու և ձեզի աղէկ խրատ մը ըլլալու հա-
մար ահա այս մէկ ֆրանքը պանդոկին սա դիմացի
աղբանոցը կնետեմ . (ինքի հետաքննելն ներս) :

Լ.մը . (Երեւն ձեռքով) մի՛ պարոն , ձեռքդ
կչորնայ . . .

Ձիավարը . Քեզի համար է այդ խօսքը . մը-
նաք բարով . (Իհնի) :

Լ.մը . Լ.հա՛ բոլոր կլորիկ ֆրանքները ասանկ
շուտ կկորսուին :

Կ . Լ.ս ի՞նչ կծծի ես եղեր պարոն .

Լ.մը . Գու՛ ես կծծին ու ագահը . . .

Պ . (Լ.հա՛ն) Երկար խօսք պէտք չէ . դու
ալ կծծի ես , հայրս ալ .

Կ . Ձեզի շատ պիտոյ բան մը չէ ատիկայ ,
դուք հոս սպասեցէք . ես քիչ մը սա աղբանոցը
երթամ :

Լ.մը . Ես ալ պիտի գամ .

Կ . Գու՛ն քու զաւակներդ փնտռէ . ստակին
սիրոյն զաւակներդ ալ մոռցար :

Լ.մը . Ո՞ր սենեակն են զաւակներս :

Յ . Ի՛նչ , պարոն , զաւակներդ կորսնցուցիր
(զարմացմամբ)

Լ.մը . Հապա չէ՞ք դիտեր , ի՛նչ ձիւն եկաւ
այսօր գլխուս .

Պ . Ո՞ր սենեակը երկու հոգի կան , բայց չեմ

կարծեր որ քու զաւկներդ ըլլան , որովհետեւ . :

Լ.մբ. . Հո՞նք են հիմայ

Պ . Կարծեմ .

Լ.մբ. . (Գաւառ զարնել) Մաքրուհի , սրբուհի . . . Ո՛հ ձայն չկայ , հոսկէ ալ գացած ըլլալուն : արդեօք ո՞ր թշուառականներն են անոնց առաջնորդ . (նորէն զարնել) ո՞ր էք . ձայն հանեցէք ձեր հայրն է , որ ձեզի եկեր կաղաչէ . . բացէք սա դուռը :

Պ . Սանդուխ մը բերենք ու պատուհանէն ներս ցատկէ , չըլլար :

Լ.մբ. . Ես կրնամ մի բնել այս ծերութեանս մէջ . (Էբէ նայել) պատուհանն ալ բարձր է . բայց աս՝ ի՞նչ կըշմարեմ . գիր մը կայ պատուհանին վըրայ . նայէ՛ պարօն կոմիկ , կարդա՛ :

Կ . (Երեսնամեակէն) տե՛ս ի՞նչ են գրեր . — “ հոս մտնողը իւր մահը կգտնէ ”

Լ.մբ. . Ես ի՞նչ պիտի ըլլայ . ուրեմն իմ աղջիկներս ալ մեռած են հիմայ . (լալ) ո՛հ , թշուառութեանս . եղբւրք ինծի . (Յետոյնքէն Գլխուն կը զարնէ) :

Պ . Ի՞նչպէս կըլլայ որ մենք տեսած չենք ըլլար . զարմանալի՛ բան :

Յ . Հատ խորունկ քնացեր են .

Կ . Ընպիտաններ , քնանալու ատեն գտաք , թէ որ մէկը գար փորը կշտացնելու՝ ո՞վ պիտի ծառայեր իրեն :

Լ.մբ. . (Դիտել) աս ալ իրեն շահը կմտածէ . (Բարձր) բարեկամ , սրուոր ճարը :

ՅԱՆՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՅԱՂԳԻՆՅՈՒՆ

“ Սահմանադրութեան գործադիր յանձնաժողովը Բ . Դրան և ազգային քննիչ յանձնաժողովը ”

ղովներուն հետ խորհրդակցելով, Սահմանադրութեան գործադրութեանը ձեռք զարկաւ :

Մայրաքաղաքիս ամեն թաղերու քարոզիչները, թաղական խորհրդոց ատենապետները կամ անոնց տեղը դրուած հոգաբարձութիւնները Վալաթիոյ եկեղեցւոյն խորհրդարանը հրաւիրուելով, իւրաքանչիւր թաղի ընտրողաց ցանկերը պատրաստելու համար պէտք եղած հրահանգներն ստացան ” :

— Եւս յօդուածը Մասիս ազգային լռագրոյ մէջ կարգաւով՝ չափազանց ուրախացանք, քանզի ասով յայտնի կտեսնուի թէ յանձնաժողովոյ անդամոց մէջ ծագած անհամաձայնութիւնը վերջացեր, և հետեալքար սկսուեր է սիրով տնօրինել Սահմանադրութեան անյապաղ գործադրութեան համար պէտք եղած միջոցներն : — Ուստի կփափաքիմք որ արժանապատիւ Քարոզիչք և թաղական խորհուրդք բարեհաճին ամեն քանք ընել ընտրողաց ցանկերուն շուտով պատրաստութեան համար ըստ հրահանգի յանձնաժողովոյ, որպէս զի առանց երկար ժամանակ անցնելու Երեսփոխանութեան ընտրութիւն ըլլայ, և ազգային ամեն պաշտօնակալութիւնք հաստատուին :

— Կենդրեմք յանձնաժողովէն որ Վալաթիոյ սահմանադրութեան տպագրութիւնը փութացընէ, որպէս զի իւրաքանչիւր անհատ սովորելով ինչ պատաւորութեան ենթակայ ըլլալն և որ բանի մէջ բողոքելու իրաւունք ունենալն՝ ըստ այնմ վարուի, բողոքողին խորշելով յուղմունք և երկպառակութիւն յարուցանելէ, որովհետեւ գեռ մէջերնիս կգտնուին անանկներ, որ ցարդ խռովութեան երեսէն յառաջ եկած վնասներէն փորձառութեան օգուտ մը քաղած

չեն , որուն արդիւքն է անշուշտ ասկէջ մէկ երկու շաբաթ յառաջ տեսնուած յայտարարութիւնը . . . :

() Գոստաւիաու Խնքնակալին Եգիպտոս ըրած ուղեորութենէն բարեյաջող վերադարձին առթիւ մայրաքաղաքիս մէջ եղած ուրախութեան անպատմելի հանդէսներուն երրորդ գիշերն (Մարտի 21) , յորում Նորին Այստեբական վեհափառութիւնը բարեհաճեր էր Բերայի հոյաշէն զօրանոցին ալ այցելութեան ելնել , բերայի թաղական բարեջան Նորհրդոյ կողմանէ անօրինուած գերազանց կարգադրութեանց նկարագրութիւնը ուրախութեամբ սրտի կիսութեամբ ներկայացնել յարգոյ ընթերցողաց , որ մեծ պատիւ կընէ առհասարակ Մ. զգիս , և անուրանալի ապացոյց մ' է սիրելի Մ. զգիս ի սկզբանէ անտի առ () ամանեան մեծազօր Պետութիւնն ունեցած պարտուպատշաճ համակրութեանն ու ամենանկեղծ հաւատարմութեանը :

II . Նորորդութեան Նկեղեցւոյ մեծ փողոցի դուռը հանող նրբուղին բոլորովին պատած էր կարմիրներով ու դեղեցկահիւս դափնէպսակներով . և նոյն իսկ դուռն աննման կերպով զարդարուած դեղեցիկ ջահերով ու զմայլելի ծաղկէփունջերով , որով կարծես թէ լուսոյ ուլկիանոսի մը մէջ կըլողար : — Դրան ներսի դին զգեստաւորած կանգնած էին արժանապատիւ Տ . Նրեմիա և Տ . Յովհաննէս վարդապետներն , և Նկեղեցւոյն շնորհալարդ քահանայք : — Դրսի դին դէմ առ դէմ բերայի և ուրիշ քանի մը թաղերու վարժարանաց աշակերտք , որոց քաղցր երգոց և ջերմ բարեմաղթութեանց դողալիկ աւաչներն կ'ընդհանային օդը , և կ'զմայլեցնէին ամեն ազգէ անհամար լսողներն : — Այս փառաւորութեան մեծ շուք ընծայեցին նորատի աշակերտու-

Տիբ, որոց ամենն ալ անմահ յաւերժ հարսանց նման սպիտակներով զարդարուած էին, և () գոստաւիառ Խնքնակալին անցած ժամանակն տաճկերէն երգելով և « Կորին Ս Ե հափառութեան թանկագին կենաց երջանիկ յարատեութեան համար ջերաջեր բարեմաղթութիւններ յերկինս ծառայընելով արուեստական զմայլելի ծաղկէփունջեր կափռէին արքունական ահիպարանոց նժուգին սմբակաց ներքեւ : — Հոս « Կորին Ս Ե հափառութիւնը հաճութեան բարձր ակնարկ մը ընծայել յօժարեցաւ, որ անհնարին ուրախութեամբ լեցուց ամեն սիրտեր, և « կեցցէ » ներուն բարձրագոյն ձայներն բազմապատկելով կիւլացնէին առհասարակ ամենուն լսելիքն : — Բնա՛ այս է այն գիշերուան աննման փառաւորութեան համառօտ նկարագրութիւնը, զոր անհնար է ճշգիւ ներկայացնել :

Բայ նկարագրութենէն յետոյ՝ կիւլութամբ հրապարակաւ շնորհակալ ըլլալ բերայի թաղական Խորհրդոյն, որ ջանաց գեղեցիկ կերպով կարգաւորել ամեն բան՝ պատկառ կալով ազգային պատուոյ :

Չենք մոռնար նաև ամենայն յարգանք մեր խորին շնորհակալութիւնը մատուցանել առժամանակեայ բարեխնամ Ս արջութեան, և առանձինն՝ մեծապատիւ Բարունակ Պէյի, որ մեծ հոգ տարաւ այս պարագային մէջ ալ յայտնի ցուցընել Բղդիս ամենախորին համակրութիւնը ուր « Կորին Ս Ե հափառութիւնն :

Բնհնար է մոռնալ և զմիւռնացի յարգոյ ազգայինքն, որոնք նմանը չտեսնուած արքայալայել հանդերձանօք իրենց ծառայական խորին յարգանքն մատուցեր են յոտին « Կորին Ս Ե հափառութեան : — Շնորհակալ եմք և՛ զմիւռնացւոց, և մերջապէս ամեն անոնց՝ որ ակներև ցուցին Հայոցս հինաւորաց ամենահաւատարիմ հպատակութեան հաւաստիքն, յորում՝ յարատեւ ուխտած եմք :